tiivne kasvukiirus (—1,4 resp. —2,6%), vaid ka ta rahvastiku kutseline koostis. Kuulub ju Kallaste meie suuremate kui 500 elanikuga linnade hulgas madalaima puhtlinliku rahvastiku protsendiga (35,3%) ja kõrgeima areaalproduktiivse rahvastiku protsendiga asulate sekka [vt. 20, lk. 182].

Rännikute juurdevoolu linnadesse on püütud viia seosesse ka linnade suurusega. Nii leiab Washingtoni ülikooli sotsioloog Howard Woolston oma äsjailmunud raamatus „Metropolis" [53], mis käsitab linlike ühiskondade küsimusi, et mida suurem linn, seda heterogeensem ta rahvastik. Tuginedes Adna F. Weber'ile [47] avaldab ta linliku migratsiooni kolm seadust (*"laws of urban migration"*), millest esimene postuleerib, et linnade rahvastikuatraktsioon on võrdeline nende suurusele: *"cities attract population in proportion to their size"* [53, lk. 51]. See on liig üldistatud ja liig julgelt püstitatud „seadus", mis ei leia kinnitust vähemasti Eesti linnade materjali põhjal. Oleks linnade atraktsioon proportsionaalne nende suurusele, mida tavaliselt mõõdetakse rahvastikuarvuga, siis peaks ka juurderännikute osatähtsus võrreldes paigalpüsinutega olema suuremate linnade juures kõrgem või vähemasti relatiivselt sama kõrge kui väiksemais linnades. Andmestik Eesti linnade kohta, nagu see esineb 1. tabelis, demonstreerib pigemini vastupidist. Aktiivsete juurderännikute protsent võrreldes paiklikega on kõrgeim just nobedalt kasvavais kääbus- ja maislinnades, meie suuremad linnad aga, nagu Tallinn koos Nõmmega (Suur-Tallinn), Tartu ja Pärnu, mille relatiivne kasv ei ole eriti suur, asuvad rohkem tabeli lõpposas, kahaneva rahvastikuga Narva kogunisti päris lõpus. Korreleerides juurderännikute protsenti võrreldes paiklikega (c) ja linnade suurust, mõõdetuna 1922. a. faktilise rahvastikuarvuga (e), leiame

$$\varrho_{ce} = -0{,}517$$

ja korrelatsioonikoefitsiendi

$$r_{ce} = -0{,}529 \pm 0{,}089.$$

See tõendab, et kui oleleb mingi korrelatsioon juurderännikute suhtelise osatähtsuse ja Eesti linnade suuruse vahel, siis see on mitte positiivne, vaid pigemini negatiivne: väiksemad linnad evivad juurderännikute kõrgemat protsenti võrreldes paiklikega. See tohiks olla mõistetav, kuna väiksemad linnad, olles „läbikäiguhoovideks" ja „vahejaamadeks" maalt järkjärgult suuremaisse linnadesse kulgevaile rännikuile näivad evivat ka suuremat käibekiirust ja vahetavat kiiremini oma elanikkonda. Eesti oludes erandiks ses mõttes on stagneerivad või vähjakäiku tegevad kääbus- ning maislinnad. Olgu kuidas on, esma-

Tartu VI, lk. 256